

На основу члана 18. став 1. тачка 3) Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018) и тачке 17. Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије („Службени гласник РС“, бр. 76/2018), гувернер Народне банке Србије доноси

У П У Т С Т В О

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОДЛУКЕ О ОБАВЕЗНОЈ РЕЗЕРВИ БАНАКА КОД НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

1. Овим упутством се, ради спровођења Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије (у даљем тексту: Одлука), ближе објашњавају поједини појмови из Одлуке, садржина извештаја о обрачуну динарске, односно девизне обавезне резерве које је банка дужна да доставља Народној банци Србије, као и услови под којима банке остварују право увида у податке преко веб-платформе Монетарне операције Народне банке Србије – апликација Обавезна резерва (у даљем тексту: веб-платформа).

2. Обавезе са уговореном рочношћу до две године, односно до 730 дана јесу обавезе које се у књиговодству банке воде на рачунима који, у складу са одлуком којом се прописују прикупљање, обрада и достављање података о стању и структури рачуна из Контног оквира, (у даљем тексту: одлука о ССКР) на седмој цифри имају шифру 1, 2, 3, 4, 5, 6 или 7, као и обавезе које се у књиговодству банке воде на рачунима за које није прописано шифрирање на седмој цифри.

Обавезе са уговореном рочношћу преко две године, односно преко 730 дана јесу обавезе које се у књиговодству банке воде на рачунима који на седмој цифри имају шифру 8, А, В, С, D, Е, F, G или H, односно које имају рок од 731 дан или дужи рок.

3. Обавезе које нису индексирани девизном клаузулом (у даљем тексту: неиндексирани обавезе) – по динарским депозитима, кредитима и хартијама од вредности и друге динарске обавезе јесу све обавезе по динарским депозитима, кредитима и хартијама од вредности, као и друге обавезе у динарима, укључујући и делове динарских депозита примљених по пословима које банка обавља у име и за рачун трећих лица а који прелазе износе пласмана које је банка дала из тих депозита, као и по каматама и накнадама обрачунатим по тим обавезама, које се укључују у основицу за обрачун динарске обавезне резерве и немају

девизну клаузулу, а рачуни на којима се евидентирају на шестој цифри имају шифру 0, 5, 9, А, В, С или D.

Код разврставања неиндексираних обавеза у Обрасцу ОР – дин (Прилог 1), под обавезама према становништву подразумевају се и обавезе према предузетницима, приватним домаћинствима са запосленим лицима, као и према регистрованим пољопривредним произвођачима, а рачуни на којима се те обавезе евидентирају на четвртој и петој цифри имају шифру 40, 80 или 81.

Под неиндексираним обавезама подразумевају се и неиндексирани обавезе по динарским депозитима, кредитима и друге динарске обавезе према иностранству по основу депозита и кредита у динарима примљених од страних лица, друге динарске обавезе према страним лицима, као и камате и накнаде обрачунате по тим обавезама, које се укључују у основицу за обрачун динарске обавезне резерве и немају девизну клаузулу, а рачуни на којима се евидентирају на четвртој и петој цифри имају шифру 70, 71, 72, 73, 74 или 75, а на шестој цифри шифру 0, 5, 9, А, В, С или D.

Обавезе из става 3. ове тачке посебно се исказују у Обрасцу ОР – дин (Прилог 1), под редним бр. 1.2. и 2.2, а разврстане су по одговарајућој рочности у складу с тачком 2. овог упутства.

4. Обавезе по основу девизне штедње положене код банака чине девизне обавезе по основу трансакционих депозита, депозита по виђењу, краткорочних и дугорочних депозита становништва, предузетника, страних физичких лица, домаћих физичких лица – нерезидената, приватних домаћинстава са запосленим лицима и регистрованих пољопривредних произвођача, као и камате и накнаде обрачунате по тим обавезама, које се укључују у основицу за обрачун девизне обавезне резерве и у књиговодству банке се воде на рачунима 500, 501, 502, 503, 504, 505, 520 и 521, а на четвртој и петој цифри имају шифру 40, 60, 61, 72, 73, 80 или 81.

Обавезе из става 1. ове тачке посебно се исказују у Обрасцу ОР – дев (Прилог 2), под редним бр. 1.3. и 2.3, а разврстане су по одговарајућој рочности у складу с тачком 2. овог упутства.

5. Обавезе које су индексирани девизном клаузулом (у даљем тексту: индексирани обавезе) – по динарским депозитима, кредитима и хартијама од вредности и друге индексирани обавезе јесу све обавезе по динарским депозитима, кредитима и хартијама од вредности, као и друге обавезе у динарима, укључујући и делове динарских депозита примљених по пословима које банка обавља у име и за рачун трећих

лица а који прелазе износе пласмана које је банка дала из тих депозита, као и обрачунате разлике у курсу, камате и накнаде обрачунате по тим обавезама, које се укључују у основицу за обрачун девизне обавезне резерве и имају девизну клаузулу, а рачуни на којима се евидентирају на шестој цифри имају шифру 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, Е, F, G, H, I, J, K, L, M, N или O.

Обавезе из става 1. ове тачке посебно се исказују у Обрасцу ОР – дев (Прилог 2), под редним бр. 1.4. и 2.4, а разврстане су по одговарајућој рочности у складу с тачком 2. овог упутства.

6. Под субординираним обавезама на које се не обрачунава обавезна резерва, у смислу Одлуке, подразумева се укупан износ субординираних обавеза које су укључене у обрачун допунског капитала банке у складу са одлуком Народне банке Србије којом се уређује адекватност капитала банке.

7. У обавезе према банкама које издвајају обавезну резерву код Народне банке Србије укључују се и обавезе према банкама које су у складу с прописима Народне банке Србије издвајале обавезну резерву али над којима је у међувремену отворен поступак стечаја или ликвидације, и то само оне обавезе које су настале до дана отварања тог поступка.

8. Основицу за обрачун динарске, односно девизне обавезне резерве чини просечно дневно књиговодствено стање обавеза утврђених Одлуком у претходном календарском месецу, које се у књиговодству банке воде на рачунима из прегледа који Народна банка Србије објављује на својој интернет страници, као и на другим рачунима на којима банка евидентира обавезе које улазе у основицу за обрачун обавезне резерве у складу са Одлуком.

У основицу за обрачун динарске, односно девизне обавезне резерве не улазе обавезе које се евидентирају на рачунима који на четвртој и петој цифри имају шифру 10 – централна банка, као ни обавезе које се односе на банке у земљи а евидентирају се на рачунима који на четвртој и петој цифри имају шифру 11 – банке.

Изузетно од става 2. ове тачке, у основицу за обрачун динарске, односно девизне обавезне резерве улазе обавезе банака за издате хартије од вредности које се у складу са одлуком о ССКР евидентирају на рачунима који на четвртој и петој цифри имају шифру 11 – банке.

Основицу за обрачун девизне обавезне резерве из става 1. ове тачке чини и просечно дневно књиговодствено стање депозита, кредита

и других девизних средстава у претходном календарском месецу примљених из иностранства по пословима које банка обавља у име и за рачун трећих лица, а који се у књиговодству банке воде у ванбилансној евиденцији на рачунима групе 95.

9. Дневно стање динарских средстава на RTGS-IPS рачуну јесте стање тих средстава евидентирано на изводу тог рачуна у складу с правилима којима се уређује рад RTGS платног система Народне банке Србије.

Дневно стање динарских средстава на RTGS-IPS рачуну на нерадни дан је дневно стање тих средстава на први претходни радни дан за који је достављен извод тог рачуна.

10. Просечно дневно стање издвојене девизне обавезне резерве у обрачунском периоду веће је од обрачунате девизне обавезне резерве у том периоду, у смислу тачке 12. став 2. Одлуке, ако износи више од 100,49% обрачунате девизне обавезне резерве у том периоду.

11. Банка је дужна да Народној банци Србије доставља следеће документе:

- 1) извештај о обрачуну динарске обавезне резерве – на Обрасцу ОР – дин (Прилог 1);
- 2) извештај о обрачуну девизне обавезне резерве – на Обрасцу ОР – дев (Прилог 2);
- 3) преглед података о динарским и девизним обавезама, као и каматним маржама по основу средстава које банке примају у складу с тачком 3. одредба под 4) Одлуке – на Обрасцу ОР – МФО (Прилог 3).

Банка је дужна да до краја календарског месеца обавести Народну банку Србије о намери да почев од наредног обрачунског периода обавезну резерву не обрачунава на износ средстава из тачке 3. одредба под 4) Одлуке, и да истовремено достави податке о репласирању тих средстава, а нарочито податке о извору средстава, износу репласираних средстава, намени, каматној стопи коју банка плаћа на те изворе средстава и каматној стопи по којој се средства репласирају, као и податке о просечним каматним маржама на кредите које банка одобрава из осталих извора средстава.

Ако се контролом достављених и других расположивих података утврди да није испуњен услов у погледу репласирања средстава у смислу тачке 3. одредба под 4) Одлуке – Народна банка Србије о томе обавештава банку, и то у року од десет дана од дана пријема

обавештења из става 2. ове тачке, односно кад утврди да више није испуњен тај услов.

Обрасци из ове тачке одштампани су уз ово упутство и његов су саставни део.

12. Банка извештаје из тачке 11. став 1. овог упутства електронски доставља Народној банци Србије – Дирекцији за информационо-комуникационе технологије, и то 17. у месецу, у складу са упутством којим се уређују израда и електронско достављање података Народној банци Србије.

Изузетно од става 1. ове тачке, ако 17. у месецу није радни дан, банке су дужне да извештаје из тог става достављају радног дана који претходи дану обрачуна обавезне резерве.

13. Банке преко веб-платформе могу имати увид у следеће податке:

- 1) податке о износу обрачунате динарске и девизне обавезне резерве;
- 2) податке о просечном дневном стању издвојене динарске и девизне обавезне резерве на дан и у просеку у току обрачунског периода;
- 3) податке о камати обрачунатој по основу обавезне резерве и висини каматне стопе која је примењена код тог обрачуна.

Приступ веб-платформи и њено коришћење ближе су уређени корисничким упутством за рад веб-платформе.

Ради коришћења веб-платформе, банка је дужна да на прописаном обрасцу (Прилог 4), који је одштампан уз ово упутство и његов је саставни део – Народној банци Србије достави интернет протокол адресу (IP адреса) и списак лица која су овлашћена да у име и за рачун банке приступају веб-платформи.

Банка је дужна да обавести Народну банку Србије о свакој промени лица из става 3. ове тачке, и то одмах након настанка те промене.

14. Банка која је добила дозволу за рад после првог дана у календарском месецу – први обрачун обавезне резерве доставиће према основици из наредног календарског месеца, тј. кад буде располагала подацима о дневним стањима депозита и других средстава која улазе у основицу за обрачун за све дане у календарском месецу.

За банку која је добила дозволу за рад а основана је спајањем две или више банака, као и за банку која је добила сагласност Народне банке Србије да јој се припоји друга банка – обрачунату обавезну резерву у обрачунском периоду у коме су обједињена средства на рачунима на којима банка издваја ову резерву чини збир обрачунатих обавезних резерви банака које су се спојиле, односно припојиле, а издвојену обавезну резерву у периоду од 18. у месецу до дана обједињавања средстава на рачунима на којима банка издваја ову резерву – чини збир издвојених обавезних резерви банака које су се спојиле, односно припојиле.

Банка из става 2. ове тачке код које је дошло до статусне промене, први обрачун обавезне резерве доставиће Народној банци Србије 17. у месецу, и то за обрачунски период после обрачунског периода у коме су обједињена средства на рачунима на којима банка издваја ову резерву.

15. Обрачунату девизну обавезну резерву банке ће издвајати на девизне рачуне Народне банке Србије у иностранству, према списку рачуна који утврди Народна банка Србије.

16. Даном ступања на снагу овог упутства престаје да важи Упутство за спровођење Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије („Службени гласник РС“, бр. 8/2011, 43/2011, 57/2012, 65/2013, 118/2013, 127/2014, 141/2014 и 114/2017).

17. Ово упутство објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и ступа на снагу 17. октобра 2018. године.

О. бр. 9
8. октобра 2018. године
Београд

Г у в е р н е р
Народне банке Србије

др Јоргованка Табаковић, с.р.